

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 14/5/2020)

Tình hình nổi bật

Theo Chinanews.com.cn, Chính quyền “thành phố Tam Sa” Trung Quốc ngày 7/5 đã khôi phục lại hoạt động của sân bay dân dụng trên đảo “Vĩnh Hưng” (Phú Lâm, Hoàng Sa) để kết nối với Thành phố Hải Khẩu (tỉnh Hải Nam) sau một thời gian tạm dừng hoạt động vì phòng chống dịch bệnh Covid-19, tần suất trước mắt là mỗi tuần một chuyến.

Kênh quân sự của Đài Truyền hình Trung ương Trung Quốc ngày 11/5 đưa tin về hoạt động diễn tập quân sự mới đây của biên đội tàu hải quân Trung Quốc tại Biển Đông. Tham gia cuộc diễn tập gồm có các tàu hộ vệ Toại Ninh, Nam Xung, Văn Sơn thuộc hải quân Chiến khu miền Nam. Các hạng mục diễn tập lần này bao gồm tác chiến chống tàu ngầm, bắn đạn khói chống “tàu địch” khóa rada tên lửa, mô phỏng bắn ngư lôi tiêu diệt tàu ngầm đối phương.

Báo RFA, ngày 13/5 dẫn tin từ Jane’s cho biết hình ảnh vệ tinh phát hiện các máy bay của hải quân Trung Quốc đã xuất hiện 02 lần trên Đá Chữ Thập kể từ đầu tháng 5. Theo nhà phân tích Sean O’Connor của Jane’s, diễn biến này cho thấy có thể các máy bay của lực lượng không quân trực thuộc hải quân Trung Quốc (PLANAF) đang bắt đầu được triển khai định kỳ tới căn cứ không quân trên Đá Chữ Thập.

Báo Vnexpress (Việt Nam) ngày 13/5 cho biết Giám đốc quản lý Công ty Bayer Vietnam, một người Malaysia gốc Hoa, đã gửi một tài liệu có tên “COVID-19 – Lessons from China” cho các trưởng phòng để chia sẻ bài học thành công của Trung Quốc trong chống vi-rút. Tuy nhiên, tài liệu này có hình bản đồ đường lưỡi bò của Trung Quốc. Các nhân viên Việt Nam đã phản đối tài liệu này. Đại diện Bayer Vietnam xin lỗi về sự cố đáng tiếc này và cho biết đã ngay lập tức thu hồi tài liệu.

Tờ VOA dẫn nguồn từ Hải quân Mỹ ngày 14/5 xác nhận lực lượng này đã mời Việt Nam tham dự cuộc diễn tập Vành đai Thái Bình Dương (RIMPAC) năm 2020. Đây được coi là cuộc diễn tập hải quân "lớn nhất thế giới" với sự tham gia

của 25 quốc gia. Cùng với Việt Nam và nhiều đồng minh của Mỹ, các nước Đông Nam Á có tên trong danh sách mời gồm Brunei, Indonesia, Malaysia, Philippines và Singapore. Hải quân Mỹ tiếp tục không mời Trung Quốc tham gia RIMPAC năm nay.

Hải quân Mỹ ngày 14/5 cho biết tàu USS McCampbell di chuyển qua Eo biển Đài Loan. Đây là động thái của Mỹ trong bối cảnh bà Thái Anh Văn tuần tới chính thức bắt đầu nhiệm kỳ “Tổng thống” thứ hai ở Đài Loan.

Góc nhìn Quốc tế

+ Trung Quốc:

Học giả Trung Quốc An Cương, ngày 12/5 trên tạp chí Tri thức Thế giới, nhận định quan hệ Mỹ - Trung hiện phải đối mặt với 4 khủng hoảng do Covid-19: (i) khủng hoảng từ cuộc điều tra do Mỹ phát động liên quan đến nguồn gốc dịch bệnh; (ii) khủng hoảng kinh tế thương mại liên quan đến những đợt áp thuế mới có thể xảy ra; (iii) khủng hoảng địa chính trị liên quan đến các vấn đề an ninh chiến lược; (iv) khủng hoảng trong việc lựa chọn chính sách triển khai của Mỹ và Trung Quốc trong bối cảnh hiện nay.

+ Đông Nam Á:

Học giả Nguyễn Quang Dy ngày 13/5 trên The Strategist cho rằng, để ngăn chặn tham vọng của Trung Quốc ở Biển Đông, Đông Nam Á cần một cấu trúc an ninh khu vực mới; tăng cường hợp tác an ninh giữa các nước bộ tứ với New Zealand, Hàn Quốc, Việt Nam, Indonesia, Malaysia. Bên cạnh đó, Covid-19 là cơ hội để cải cách quy tắc đồng thuận của ASEAN bằng nguyên tắc đa số (2/3), cũng như bổ sung điều kiện ngoại lệ đối với sự can thiệp bên ngoài trong trường hợp cần thiết. Về phía Việt Nam, học giả nhận định Việt Nam nên theo đuổi sự đổi mới thể chế quốc gia và khu vực, tránh chọn phe giữa Mỹ và Trung Quốc. Việt Nam và ASEAN, cùng với các đối tác khác có chung tầm nhìn về an ninh và ổn định khu vực, nên xây dựng khả năng răn đe, hợp tác quốc tế và sẵn sàng chiến đấu.

+ Châu Âu - Mỹ:

Học giả Michael Rubin, Viện Doanh nghiệp Mỹ, ngày 13/5 nhận định Mỹ nên tiến hành chiến lược “cắt lát salami” trên Biển Đông, bắt đầu với việc công nhận Ba Bình là một đảo và thuộc chủ quyền của Đài Loan. Chẳng lẽ Trung Quốc còn thực hiện chiến lược “cắt lát salami”, ngoại giao không phải là biện pháp hiệu quả để đối phó với các hành động của Trung Quốc trên Biển Đông. Do đó, Mỹ nên chấm dứt quan điểm trung lập để bảo vệ các đồng minh và tự do hàng hải.

Andrew Bowie, Nghị sĩ Quốc hội Anh, ngày 13/5 kêu gọi Anh cần tăng cường can dự tại Biển Đông bởi không nơi nào trên thế giới mà tự do biển cả lại đang bị đe dọa như tại đây. Ngoài lợi ích kinh tế, Anh có lợi ích to lớn trong việc duy trì luật quốc tế và trật tự quốc tế dựa trên luật lệ. Ông kêu gọi Anh cần đầu tư nhiều hơn cho lực lượng hải quân để thực hiện trách nhiệm duy trì tự do biển cả.

Drake Long, phóng viên báo RFA, ngày 13/5 dự báo dịch bệnh Covid-19 có thể làm bùng phát hoạt động cướp biển tại Biển Đông. Lý do chính là Covid-19 nhiều khả năng sẽ gây ra tình trạng suy thoái kinh tế, từ đó (i) khiến nhiều người dân buộc phải tham gia hoạt động cướp biển; và (ii) buộc các công ty vận tải phải cắt giảm số lượng thủy thủ và các biện pháp an ninh.

Nhà báo Veeramalla Anjaiah của Eurasia Review (Mỹ) thường trú tại Jakarta, ngày 14/5 cho rằng Trung Quốc đang lợi dụng tình hình dịch COVID-19 để thúc đẩy yêu sách ở Biển Đông. Để chống lại sức ép của Trung Quốc, tất cả các nước ASEAN cần thể hiện sự đoàn kết, cần lên án các hành động gây gổ của Trung Quốc với một quan điểm thống nhất. ASEAN cần là đầu tàu cho các sáng kiến an ninh khu vực trên cơ sở các văn bản luật pháp quốc tế như UNCLOS. Ông cho rằng Trung Quốc sẽ tiếp tục gây sức ép trong thời gian tới và có thể sẽ kéo dài thương lượng về COC thêm vài năm.

+ Các nước khác:

Nhà báo New Zealand John McBeth trên tờ Asiatimes ngày 11/05, nhận định Trung Quốc đang tăng cường đẩy mạnh xây dựng dự án BRI kết nối Trung Quốc với Đông Nam Á lục địa. Bên cạnh đó, Trung Quốc muốn giảm sự phụ thuộc vào các khu vực ven biển, nơi dễ bị tổn thương trước các khả năng bị áp đặt các lệnh trừng phạt và phong tỏa đường biển của phương Tây.

Nitin J Tinku, bình luận viên từ EurAsian Times, Ấn Độ, ngày 13/5 cho rằng, Việt Nam thách thức Trung Quốc ở Biển Đông dựa trên sự ủng hộ của cộng đồng quốc tế. Qua hành động này, Việt Nam đang tiếp tục thúc đẩy quốc tế hóa tranh chấp Biển Đông và tự tin Mỹ, EU, các quốc gia ASEAN, Ấn Độ sẽ ủng hộ.

Biên tập: Mai Hương

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.